

Zakaj se število čebel in drugih opraševalcev zmanjšuje? (infografika)

Kdo so opraševalci, kakšna je njihova vloga in zakaj jih je vse manj?

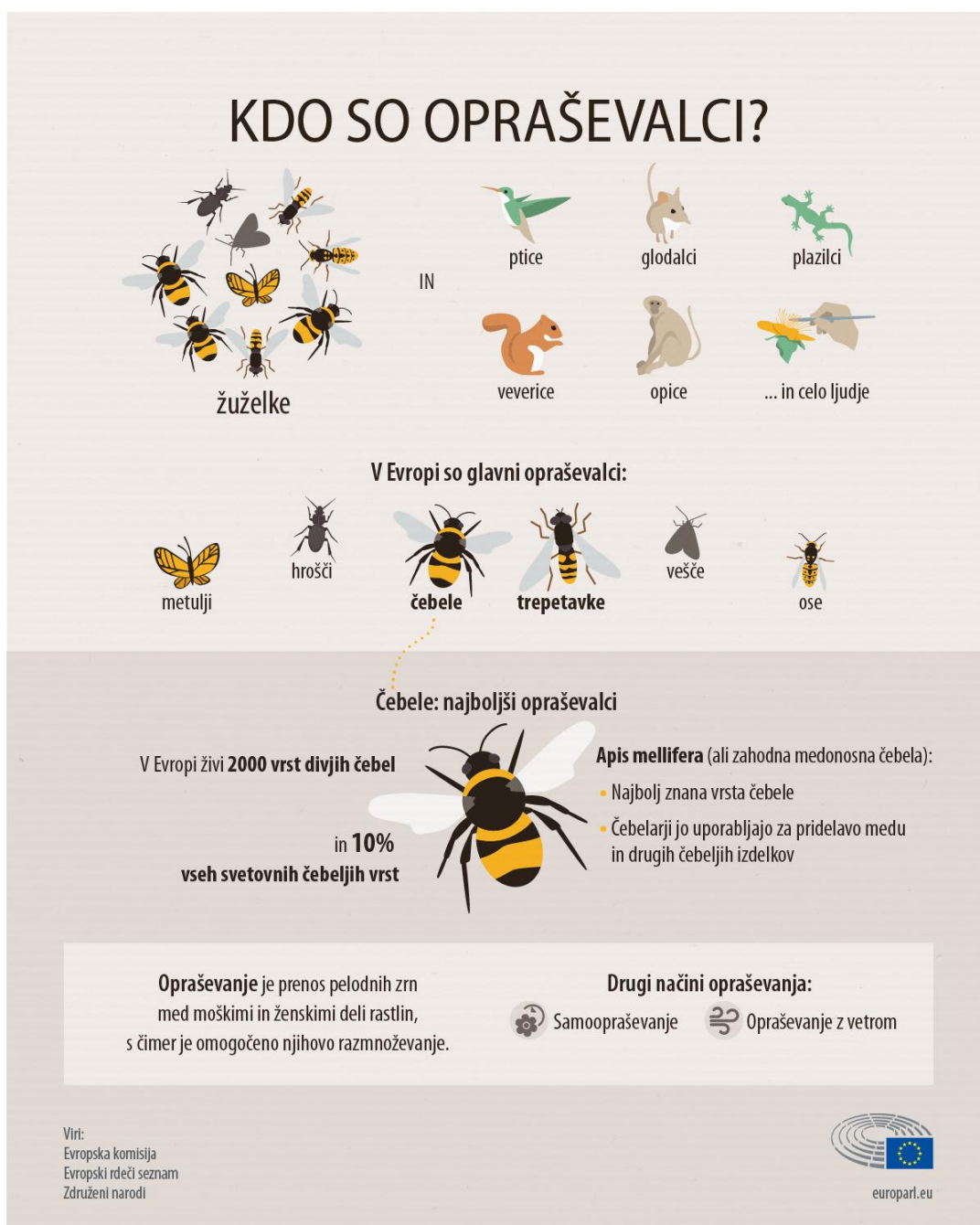
V zadnjih letih čebelarji pogosto poročajo o izgubi celotnih kolonij čebel, kar se še posebej [pogosto dogaja v zahodni Evropi](#), predvsem v Franciji, Belgiji, Nemčiji, Veliki Britaniji, Italiji in Španiji.

Opraševalcem grozi izumrtje

Problem čebel je pritegnil veliko pozornost javnosti, saj opraševalci igrajo ključno vlogo pri ohranjanju ekosistemov in biološke raznolikosti. Ker so opraševalci potrebni za razmnoževanje rastlin, zmanjševanje njihovega števila hkrati pomeni tudi zmanjševanje števila rastlinskih vrst. Zaradi tega lahko številne rastline, ki jih sicer tradicionalno srečujemo v ekosistemih po vsej Evropi, izginejo – skupaj z njimi pa izginejo tudi živali, ki živijo v sožitju z njimi. Vse manjše število opraševalcev pušča posledice tudi v proizvodnji hrane, saj je zaradi tega izkupiček iz poljedelstva vse manjši.

Da bi zaustavili upadanje števila opraševalcev je Evropska komisija predstavila [pobudo EU za opraševalce](#). Ta predstavlja prvi celovit zakonodajni okvir na področju kmetijstva, varovanja okolja in javnega zdravja, ki si prizadeva za zaščito čebel ter drugih divjih opraševalcev ter odpravo vzrokov za njihovo izumiranje.

Ob glasovanju o novi strategiji EU za biotsko raznovrstnost do leta 2030 so evropski poslanci pozvali k nujni reviziji pobude EU za opraševalce. Revidirana pobuda naj bi vključevala evropski okvir za nadzor nad opraševalci z visokimi merili, jasnimi in časovno določenimi cilji ter indikatorji, med njimi tudi indikatorji vpliva, in nujno krepitev zmogljivosti. Poslanci so se tudi strinjali s cilji Komisije, da se zmanjša uporaba nevarnejših in kemičnih pesticidov za 50 odstotkov.

Infografika: Kdo so opraševalci?

Kdo so opraševalci?

Le malo rastlin se lahko oprashi samih in tako poskrbi za svoje razmnoževanje. Večina se jih pri tem zanaša na t.i. oprasovalce; živali, ki z dotikanjem cvetov s seboj prenašajo tudi cvetni prah in na tak način oprasujejo rastline. Nekatere rastline se pri oprasovanju v manjši meri zanašajo tudi na veter in vodo.

Poleg čebel in drugih žuželk med oprasovalce spadajo še različne druge živali, ki na cvetovih nabirajo nektar, to so na primer netopirji, ptice in kuščarji, med oprasovalci pa se včasih znajdejo tudi glodalci, veverice in celo opice. Veliko večino oprasovanja z letanjem iz cveta na cvet opravijo čebele, vendar pa upadanje njihovega števila že pušča posledice. Na Kitajskem so tako kmetje zaradi vse manj čebel začeli z ročnim oprasovanjem orhidej.

Čebele v Evropi

V Evropi oprasovanje večinoma opravijo čebele in trepetavke, veliko vlogo pri tem razmnoževalnem procesu rastlin pa imajo tudi metulji, veščice, hrošči in ose.

Najpogostejša in najbolj znana vrsta čebele v Evropi je udomačena zahodna medonosna čebela, ki jo čebelarji gojijo za pridelavo medu in drugih čebeljih izdelkov. V Evropi živi tudi okrog 2000 vrst divjih čebel. Do nedavnega je prevladovalo mnenje, da večino oprasovanja opravijo udomačene čebele, vendar pa zadnje [raziskave](#) kažejo, da lahko le-te zgolj dopolnijo, ne pa tudi nadomestijo oprasovanja divjih vrst žuželk.

Infografika: Število čebel in metuljev v Evropi se zmanjšuje

Zakaj se število opráševalcev zmanjšuje?

Poznavanje celovitih vzrokov je še vedno omejeno, vendar pa imamo zanesljive podatke o znatnem upadu števila opráševalcev zaradi človeških aktivnosti. Največ podatkov je na voljo o stanju populacij čebel in metuljev, ki kažejo, da eni od desetih vrst v Evropi grozi izumrtje.

Za zmanjševanje števila opráševalcev ni odgovoren en sam razlog, temveč kombinacija več dejavnikov. Med njimi so spremembe v rabi zemljišč zaradi urbanizacije in kmetijstva, kar

pomeni izgubo naravnih habitatov za žuželke. Zaradi intenzivnega kmetijstva na velikih površinah zemlje raste le ena vrsta rastline, izguba rastlinske raznovrstnosti pa za opraševalce pomeni manj hrane in primerne življenjskega prostora. Žuželke so prav tako zelo občutljive na pesticide, zaradi česar Evropski parlament zagovarja zmanjšanje njihove uporabe. Drugi dejavniki zmanjševanja števila opraševalcev so še spremembe podnebja, invazivne vrste in paraziti.

---

15 milijard €

celotnega kmetijskega pridelka EU je neposredno odvisnega od opraševanja žuželk

---

Gospodarski vpliv opraševalcev

Upad števila opraševalcev je resen razlog za zaskrbljenost, saj so ti sestavni del zdravih ekosistemov. V Evropi je približno 84 % vrst kmetijskih rastlin in 78 % vrst divjih cvetlic vsaj delno odvisnih od živalskega opraševanja.

GOSPODARSKI VPLIV

4 od 5

poljščin in cvetic v EU
je pri opravevanju odvisnih od žuželk

Približno 15 milijard €

celotnega kmetijskega pridelka EU
je neposredno odvisnega od opravevanja žuželk

Divji in udomačeni
OPRAŠEVALCI SO KLJUČNI ZA ...

Varnost preskrbe s hrano

Biodiverzitetu

in prispevajo k izdelavi ...

Tkanin
(bombaž in laneno platno)

Zdravil

Biogoriv

Materialov za gradnjo
(les)

Viri:
Evropska komisija
Evropski rdeči seznam
Združeni narodi

Infografika: Opraševalci imajo velik gospodarski vpliv

Poljščine, odvisne od žuželk

- jabolka, pomaranče, jagode, hruške, češnje
- fižol, kumare, buče
- paradižnik, paprika
- zelišča, kot so timijan in bazilika

Opraševalci prispevajo tudi k proizvodnji zdravil, tkanin, biogoriv in gradbenih materialov.

Več o zaščiti biotske raznovrstnosti:

- Izgubljanje biotske raznovrstnosti: kaj ga povzroča in zakaj je problematično?
- Ogrožene vrste v Evropi – dejstva in številke (infografika)
- Kako se EU trudi ohraniti biotsko raznovrstnost

Več o zakonodaji EU glede dobrobiti živali

Več

[Sporočilo za javnost](#)

[Pobuda EU za opravevalce \(besedilo\)](#)

[Pobuda EU za opravevalce \(pregled, EN\)](#)

[Pobuda EU za opravevalce \(brošura\)](#)